

IRWIR PAN
Polska Akademia Nauk
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Asociația tinerilor și tinerelor
din România

Co-funded by the
European Union

RUAR
REBUILD RURAL
UKRAINE

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

“MODERN CHALLENGES IN LAND RESOURCES MANAGEMENT”

**Матеріали I Міжнародної науково-практичної
конференції**

**Materials of the 1st International Scientific and
Practical Conference**

Червень/June 7, 2024

УДК 332.36

Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 червня 2024 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2024. 168 с.

Видання містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the I International scientific-practical conference «Modern challenges in land resources management». The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченими радами

Факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 10 від 20 червня 2024 р.)

Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 6-1 від 24 червня 2024 р.)

ISBN 978-617-8171-66-7

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024
©Institute of Rural and Agricultural Development Polish Academy of Sciences (IRWiR PAN), 2024
©ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2024
©Інститут землекористування НААН України, 2024

СЕКЦІЯ 6

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ НА ЗЕМЛЮ

Мединська Н. В.

*д.е.н., доцент, НУБіП України,
м. Київ, Україна;*

Калініченко Д. Ю.

*к.т.н., НУБіП України,
м. Київ, Україна;*

Євпак В. В.

*Український науково-дослідний інститут
спеціальної техніки та судових експертиз СБУ,
м. Київ, Україна*

ДО ПИТАННЯ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Перехід країни на модель сталого розвитку є доволі складним та багатофункціональним процесом, який має передбачати не просто механічну сукупність дій щодо раціоналізації господарського освоєння природної сировини та охорони навколишнього природного середовища, а забезпечення перепрофілювання тих галузей матеріального та нематеріального виробництва, котрі забезпечують залучення природних ресурсів та екосистемних послуг, які продукуються природними біогеоценозами, у відтворювальний процес.

Поряд з перепрофілюванням виробничих потужностей в напрямку зниження ресурсомісткості та енергомісткості виробництва промислової продукції, а також зниженням рівня техногенного впливу на довкілля, мають відбуватися процеси світоглядної переорієнтації діяльності природокористувачів в сторону формування інституту екологічної відповідальності та перманентного удосконалення методів, способів та форм залучення природної сировини у відтворювальний процес, а також стосовно розбудови мережі об'єктів екологічної інфраструктури. Тобто потрібна екологізація всього спектра видів виробничо-господарської діяльності, щоб цілі сталого розвитку та доміанти обмеження негативних кліматичних змін були імplementовані в систему пріоритетів державної економічної та екологічної політики. Виходячи з даного міркування, напрошується висновок про поглиблення розгляду світоглядних та інфраструктурних вимірів екологізації національної економіки, щоб створити умови для реальної конвергенції вітчизняної системи регуляторного впливу на процеси екологізації з кращими іноземними практиками досягнення цілей сталого розвитку.

Приєднання України до ключових міжнародних природоохоронних конвенцій поставило перед нашою країною комплекс завдань щодо імплементації у регуляторний механізм природокористування кращих іноземних практик екологізації відтворювальних пропорцій, щоб усунути багаторічні прецеденти марнотратного використання первинної природної сировини, ліквідувати прояви масових несанкціонованих звалищ промислових та побутових відходів, сформувати сучасну мережу об'єктів екологічної інфраструктури з метою упередження надмірного забруднення атмосферного повітря стаціонарними та пересувними джерелами. Ключовим моментом в даному контексті виступає розроблення фундаментальних засад та прикладного інструментарію екологізації виробничо-господарської діяльності у всіх фазах відтворювального процесу:

- 1) розширене відтворення та господарське освоєння природно-ресурсного потенціалу;
- 2) первинна та поглиблена переробка природної сировини;
- 3) утилізація матеріально-речової цінності вторинної природної сировини;
- 4) впровадження ресурсозберігаючих та енергозберігаючих технологій з метою скорочення питомих витрат природної сировини;
- 5) виробництво продукції, виконання робіт та надання послуг з покращеними екологічними характеристиками;
- 6) усестороннє використання матеріалів-замінників природної сировини;
- 7) модернізація комунальних та корпоративних мереж природоохоронної діяльності.

Повільні темпи екологізації сфери матеріального та нематеріального виробництва на пряму пов'язані з недостатньою сформованістю неформальних інститутів, що не давало можливості закласти екологічні доміанти у стратегію виробничо-господарської діяльності, в першу чергу у секторі нефінансових корпорацій, що запрограмувало ресурсовитратний тип господарювання на декілька десятиліть.

Обґрунтовано, що в умовах формування нового глобального формату стимулювання процесів сталого розвитку та боротьби з негативними кліматичними змінами вагомого значення набуває створення сприятливих інституційних умов для прискорення процесів екологізації виробничо-господарської діяльності з метою забезпечення ощадливого використання природних ресурсів у відтворювальному процесі, скорочення непродуктивних витрат природної сировини, утилізації вторинних матеріальних ресурсів та мінімізації негативного впливу на довкілля.

Масштабна екологізація виробничо-господарської діяльності виступає необхідною умовою конвергенції національної системи регулювання природоохоронної діяльності з міжнародними моделями досягнення цілей сталого розвитку та впровадження методів і технологій розширеного

відтворення природно-ресурсного потенціалу. Водночас активація процесів екологізації відтворювальних пропорцій у вітчизняній практиці господарювання потребує формування комплексу неформальних інститутів, зокрема інституту екологічної відповідальності, що дасть змогу на неформальній основі умонтувати екологічні імперативи в спектр пріоритетів природо-експлуатаційної діяльності і подолати синдром надмірного споживання природної сировини та зменшити техногенний вплив на довкілля.

Іншою стороною прискорення процесів екологізації виробничого господарської діяльності виступає розбудова сучасної інфраструктури споживання первинної природної сировини, утилізації матеріально-речової цінності вторинних ресурсів, а також зменшення викидів та скидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Водночас прискорення процесів екологізації виробничо-господарської діяльності потребує диверсифікації набору методів та інструментів прямого та непрямого стимулювання реалізації проєктів оздоровлення довкілля та переходу господарських комплексів на модель низьковуглецевого розвитку через впровадження технологій екологічного реінжинірингу відтворювальних пропорцій у сфері матеріального виробництва.

Список використаних джерел

1. Біляєв Ю.К. Про екологізацію виробництва. Проблеми екології. Львів, 1996. 95 с.
2. Варламова С.І. Екологізація промисловості в Україні: проблеми та перспективи. Ефективна економіка. 2016. №1. [Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_1_44.
3. Гобела В.В. Теоретичний аналіз екологізації як суспільноекономічного феномену. Ефективна економіка. 2019. №6. [Електронний ресурс]. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/44.pdf.
4. Громова О.М. Теоретичні основи екологізації економіки. Інститут проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України. Одеса, 2008. 90 с.
5. Гудз С.В., Жук Я.О. Екологізація виробництва як фактор екологічної безпеки. Матеріали XIV Міжнар. наук-практ. конф. молодих вчених, курсантів та студентів ЛУБЖД. [Електронний ресурс]. URL: <https://conf.ldubgd.edu.ua/index.php/bgd/bgd/paper/download/32/65>.
6. Коцко Т.А. Політика екологізації діяльності підприємств паливно-енергетичного комплексу: проблеми формування та реалізації. Економічний вісник НТУУ КПІ. 2019. №16. С. 174–185.
7. Купінець Л.Є. Методологічні засади дослідження процесів екологізації секторів національної економіки. Економіка: реалії часу. 2014. №6(16). С. 160–169.
8. Лещенко К.А. Екологізація економічного розвитку Європейського Союзу. Автореф. дис. канд. екон. наук. 08.00.02. М-во освіти і науки України. ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Київ, 2015. 20 с.
9. Мартусенко І.В. Напрями екологізації економіки в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. №11 С. 160–165.
10. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. Підручник. Суми. ВДТ «Університетська книга», 2003. 348 с.

11. Сагайдак Ю., Скопенко Н. Екологізація економіки України. Вісник Тернопільського національного університету. 2011. №5(2). С. 250– 260.
12. Смірнова К.В. Екологізація економіки України: необхідність та основні напрямки. Вісн. Одес. держ. екол. ун-ту. 2010. Вип. 9. С. 49–55.
13. Табачук А.Я. Екологізація економічних систем як об'єктивний процес їхніх докорінних змін на початку третього тисячоліття. Науковий вісник НЛТУ України. Серія: економічна. 2017. Вип. 27(2). С. 29–33.
14. Тарасова В.В. Екологізація економіки та екологічність виробництва в Україні. Зелений світ – Друзі землі. [Електронний ресурс]. URL:<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:BJtLAzoS4SMJ:zsfoe.org/%3Fp%3D4045&cd=3&hl=ru&ct=clnk&gl=ua>.
15. Туниця Ю.Ю. Сучасний маркетинг у контексті проблем екологізації ринкової економіки. Науковий вісник. Екологізація економіки та освіти як чинник сталого розвитку суспільства. 2005. Випуск 15. Львів, С. 14–22.

ON THE ISSUE OF ECOLOGIZATION OF PRODUCTION AND ECONOMIC ACTIVITIES IN UKRAINE

Abstract. The purpose of the report is to consider the essence and components of the greening of production and economic activity, as well as the worldview and infrastructural dimensions of its implementation, taking into account the global and national features of regulatory influence on the processes of economic development of natural resource potential and environmental protection.